

Besluit

Nijverdal,
15 december 2009

Nr.
09INTO1433

De raad van de gemeente Hellendoorn;

Gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van;
3 november 2009

B e s l u i t vast te stellen het:

Controleprotocol accountantscontrole jaarrekening 2009

1 Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid en rechtmatigheid)

De controle van de jaarrekening zal worden uitgevoerd door de door de raad benoemde accountant. Zoals is voorgeschreven (art 213 Gemeentewet) zal de controle van de bedoelde jaarrekening (artikel 197 Gemeentewet) gericht zijn op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

1.1 Uitvoering werkzaamheden

Bepalend voor de uit te voeren werkzaamheden bij de controle zullen zijn:

- nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten);
- de Richtlijnen voor de Accountantscontrole (NIVRA);
- uitspraken/ nota's van het PRPG (Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten).

1.2 Rechtmatigheid

Onder rechtmatigheid wordt conform de definitie volgens het Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) begrepen dat de in de jaarrekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen *"het in overeenstemming zijn met de begroting en van toepassing zijnde wettelijke regelingen"*.

De accountant dient de externe wetgeving en interne regelgeving te betrekken bij de rechtmatigheidscontrole over 2009. In bijlage 1 is het normenkader opgenomen waarin is gespecificeerd welke wet- en regelgeving bij de rechtmatigheidscontrole van 2009 dient te worden betrokken.

(code voor postverwerking)

Overigens zal voor de rechtmatigheidscontrole van 2010 wederom een controleprotocol ten behoeve van de accountant worden opgesteld.

2 Toleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daarop in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten en lasten en balansmutaties. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij onder meer op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, deelwaarnemingen en extrapolaties.

2.1 Definities

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mag voorkomen zonder dat de (bruikbaarheid van de jaarrekening voor de) oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed.

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend. De rapporteringstolerantie is een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen. Een lagere rapporteringstolerantie leidt in beginsel niet tot aanvullende controlewerkzaamheden, maar wel tot een uitgebreidere rapportage van bevindingen. De rapporteringstolerantie kan worden vastgesteld op een percentage, bijvoorbeeld 20%, van de goedkeuringstolerantie of op een maatschappelijk relevant geacht absoluut bedrag zoals € 100.000,-. De rapporteringstolerantie kan zich verder toespitsen op die elementen die de raad specifiek nader terug wil zien, zonder dat dit de goedkeuringstolerantie zelf beïnvloedt.

2.1.1 Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties

In het Besluit accountantscontrole Provincies en Gemeenten (BAPG) zijn minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties scherper vaststellen dan deze minimumeisen. Dit moet dan wel worden toegelicht in de accountantsverklaring. Deze minimumeisen zijn:

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Naast deze kwantitatieve benadering zal de accountant ook een kwalitatieve beoordeling hanteren (professional judgement). De weging van fouten en onzekerheden vindt ook plaats op basis van professional judgement.

De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming oftewel de strekking van de af te geven accountantsverklaring. De goedkeuringstolerantie die de gemeenteraad vaststelt voor het controlejaar 2009 is overeenkomstig de eerder genoemde minimumeisen (zie eerder genoemd schema). Op basis van de programmabegroting 2009 van de gemeente Hellendoorn betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening tot circa € 1 miljoen en een totaalbedrag aan onzekerheden tot circa € 3 miljoen leiden tot een goedkeurende accountantsverklaring.

De rapporteringstolerantie wordt door de gemeenteraad vastgesteld, met inachtneming van de eerder genoemde minimumeisen. De accountant richt de controle zodanig in, dat rekening wordt gehouden met de rapporteringstolerantie. Zo wordt gewaarborgd dat alle gesignaleerde onrechtmatigheden die dit bedrag overschrijden ook daadwerkelijk in het verslag van bevindingen worden

opgenomen. Voor de rapporteringstolerantie stelt de gemeenteraad dat de accountant elke fout of onzekerheid van meer dan € 100.000,-- rapporteert.

3 Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidtoetsing

3.1 Accountantscontrole op rechtmatigheid

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor de jaarrekening 2009 is limitatief gericht op:

1. De naleving van wettelijke kaders, zoals die in de kolom "Wetgeving extern" van bijlage 1 van dit protocol is opgenomen. Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen.
2. De overige kaders zoals opgenomen in de kolom "Regelgeving intern" van bijlage 1 van dit protocol. Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. Ten aanzien van het voorwaardencriterium vindt voor de interne regelgeving uitsluitend een toets plaats naar de hoogte, duur en doelgroep/object van financiële beheershandelingen, tenzij jegens derden (bijvoorbeeld in toekenningsbeschikkingen) aanvullende voorwaarden met directe financiële consequenties zijn opgenomen.
3. In de rapportage en oordeelsweging worden door de accountant alleen de financiële onrechtmatige handelingen betrokken indien en voor zover deze door de raad of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Met andere woorden: interne regels van college naar ambtelijke organisatie c.q. collegebesluiten vallen daar buiten. Deze interne regels kunnen overigens wel relevant zijn voor de nadere vaststelling van de invulling van "hogere" besluiten, maar zijn op zich geen object van onderzoek door de accountant.

3.2 Specifieke aandachtspunten accountantscontrole 2009

De accountantscontrole 2009 zal zich mede richten op:

1. De omvang en onderbouwing van de getroffen voorziening voor het opvangen van de verwachte tekorten binnen de grondexploitatie;
2. De omvang en onderbouwing van in de bufferreserve opgebouwde reserve voor tegenvallers binnen de grondexploitatie, in relatie tot de reeds getroffen voorziening als onder punt 1 bedoeld;
3. De opzet van de jaarlijkse exploitatieherzieningen, de wijze van berekenen en de informatievoorziening daaromtrent; niet alleen intern, maar ook richting B&W en de gemeenteraad/raadscommissies.

4 Rapportering accountant

De accountant rapporteert naar aanleiding van de controlewerkzaamheden. Dit is hierna kort weergegeven. In bijlage 3 zijn de rapportagemomenten nader vastgelegd.

4.1 Interim-controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht.

4.2 Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad en in afschrift aan het college van burgemeester en wethouders. Voorafgaand aan het uitbrengen wordt het concept verslag van bevindingen voorbesproken met het Audit-committee. Het definitieve verslag van bevindingen wordt uitgebracht aan de raad. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer. Daarnaast wordt gerapporteerd of de beheersorganisatie enerzijds een getrouw en recht-

matig financieel beheer en anderzijds een rechtmatige verantwoording kunnen waarborgen. Specifiek wordt gerapporteerd over de punten van hoofdstuk 3.2.

4.3 Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden gespecificeerd en toegelicht naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

4.4 Accountantsverklaring

In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het college van burgemeester en wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

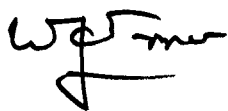
5 Bijlagen:

Bij dit controleprotocol zijn de volgende drie bijlagen opgenomen:

- Bijlage 1: Normenkader.
- Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg
- Bijlage 3: Rapportagemomenten

De raad voornoemd,

De griffier

de plaatsvervangend voorzitter

Bijlage 1: Normenkader.

In deze bijlage is een inventarisatie gegeven van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de gemeente Hellendoorn relevante wet- en regelgeving, oftewel het normenkader. Dit overzicht moet als volgt worden gelezen: in de eerste kolom wordt een algemene omschrijving gegeven die overeenkomt met een mogelijke algemene aanduiding van programma's en/of producten. In de tweede kolom wordt een en ander nader uitgewerkt naar de specifieke activiteiten welke onder zo'n programma / product kunnen vallen. In de derde kolom ("wetgeving extern") wordt de te toetsen algemene wet- en regelgeving aangegeven die direct een relatie heeft met het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente. In de vierde kolom is de interne regelgeving ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole weergegeven.

NB: dit normenkader geeft de stand per 28/10/2009 weer en kan voor het boekjaar 2009 nog verder worden aangepast. Dit is afhankelijk van het eventueel toevoegen, wijzigen of intrekken van verordeningen en/of wetgeving tot en met 31 december 2009.

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen Bestuur en ondersteunende processen	Algemeen financieel middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet gemeenschappelijke regelingen • Algemene Wet Bestuursrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiële verordening gemeente Hellendoorn 2005 (ex art 212 GW) (Rb. 15-11-2005) • Controleverordening Gemeente Hellendoorn (ex art. 213 GW) (Rb. 11-11-2003; Rb. 24-2-2005; Rb. 15-11-2005; Rb. 26-6-2007) • Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Hellendoorn (ex art 213a GW) (Rb. 11-11-2003; Rb. 15-11-2005) • Financieel statuut gemeente Hellendoorn (B&W 16-11-2005) • Verzamelbesluit aanpassing Euro (Rb. 11-12-2001)
	Algemeen; inrichting en werkwijze	<ul style="list-style-type: none"> • Archiefwet 1995 • Gemeentewet • Algemene wet Bestuursrecht • Tijdelijke referendum wet • Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens • Wet bescherming persoonsgegevens 	<ul style="list-style-type: none"> • Archiefverordening (Rb. 14-11-2006) • Verordening op ambtelijke bijstand en de fractieondersteuning (Rb. 24-6-2003; Rb. 28-9-2006; Rb. 22-4-2008) • Verordening behandeling bezwaarschriften ambtenarenzaken (Rb. 8-2-1994; Rb. 7-7-1998) • Verordening behandeling bezwaarschriften gemeente Hellendoorn (Rb. 22-1-2002) • Verordening behandeling bezwaarschriften sociale zekerheid (Rb. 11-1-1994; Rb. 13-12-1994; Rb. 12-12-1995; Rb. 26-9-2000; Rb. 15-4-2003; Rb. 29-9-2005; Rb. 1-2-2007; Rb. 13-3-2007) • Verordening eropenning gemeente Hellendoorn (Rb. 2-6-2009) • Gedragscode politieke ambtsdragers (Rb. 26-6-2007) • Verordening gemeentelijke Identiteitskaart (Rb. 28-3-1994; Rb. 13-12-1994) • Inspraakverordening (Rb. 18-5-2004) • Klachtenverordening (Rb. 11-7-2000; Rb. 21-6-2005)

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
			<ul style="list-style-type: none"> • Verordening GBA (Rb. 23-6-2008) • Reglement van orde voor de vergaderingen en werkzaamheden van de Raad (Rb.26-6-2007) • Instructie griffier (Rb. 24-6-2003; Rb. 26-6-2007) • Verordening Rekenkamer West Twente 2006 (Rb. 13-3-2007) • Verordening burgerinitiatief 2005 (Rb. 20-10-2005)
	Commissies	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Tijdelijke referendum wet • Archiefwet 1995 • Archiefbesluit 1995 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op de raadscommissies (Rb. 26-6-2007; Rb. 11-11-2008; Rb. 21-4-2009) • Verordening op de vertrouwenscommissie bij de vacature van burgemeester (Rb. 23-1-1986; Rb. 28-3-1994) • Verordening op de raadscommissie tot herbenoeming van de burgemeester (Rb. 15-12-2005)
	Treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet financiering decentrale overheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Treasurystatuut (Rb. 11-12-2001)
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid; tegemoetkoming bestuurders en commissieleden	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Ambtenarenwet • Fiscale wetgeving • Sociale verzekeringswetten • CAR/UWO • Rechtspositiebesluit Wethouders • Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden 	<ul style="list-style-type: none"> • Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling (CAR) (Rb. 14-3-1995, sindsdien diverse wijzigingen, laatste in 2008) • Hellendoornse Arbeidsvoorwaardenregeling (HAR) (Rb. 14-3-1995, sindsdien diverse wijzigingen, laatste in 2008) • Verordening woningfinancieringsregeling gemeentepersoneel 2000 (Rb. 18-4-2000) • Verordening premie schadevrij rijden (Rb. 3-11-1981) • Spaarloonregeling (Rb. 9-4-1996; Rb. 11-12-2001) • Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden (Rb. 13-11-2007)
	Inkopen en contract-beheer	<ul style="list-style-type: none"> • EU-aanbestedingsregels 	<ul style="list-style-type: none"> • Inkoophandboek (B&W 8 april 2003)
Burgerzaken en Belastingen	Burgerlijke stand en afgifte documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening 2009 (Rb. 11-11-2008; Rb. 16-12-2008)
	OZB	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Waardering Onroerende Zaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Onroerende-Zaakbelastingen 2009 (Rb. 11-11-2008; Rb. 16-12-2008)
	Parkeerbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet administratiefrechtelijke handhaving 	<ul style="list-style-type: none"> • Parkeerbijdrageregeling (Rb. 19-6-1996; Rb. 24-4-2001; Rb. 11-12-2001; Rb. 22-4-2008) • Parkeerverordening 2005 (Rb. 22-3-2005; Rb. 24-4-2007)

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		verkeersvoorschriften	
	Toeristenbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Toeristenbelasting 2009 (Rb. 11-11-2008)
	Vermakelijkhedenre- tributie	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening vermakelijkhedenretributie 2009 (Rb. 11-11-2008)
	Grafrechten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Beheersverordening begraafplaats gemeente Hellendoorn 1993 (Rb. 11-1-1994) • Verordening begrafenisrechten 2009 (Rb. 11-11-2008)
	Hondenbelasting	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Hondenbelasting 2009 (Rb. 11-11-2008)
	Marktgelden	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Marktprecariobelasting 2009 (Rb. 11-11-2008)
Openbare orde en veiligheid	Handhaving	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hellendoorn 2009 (Rb. 2-6-2009) • Verordening binnentreden ter uitvoering noodverordeningen (Rb. 9-9-1997) • Helingverordening (Rb. 11-1-1994)
		<ul style="list-style-type: none"> • Wegenverkeerswet 1994 	
		<ul style="list-style-type: none"> • Winkeltijdenwet • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening winkeltijden (Rb. 17-12-1996; Rb. 2-11-1999)
		<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Drank- en horecawet 	<ul style="list-style-type: none"> • Drank- en horecaverordening gemeente Hellendoorn 1995 (Rb. 18-4-1995; Rb. 2-2-2006)
		<ul style="list-style-type: none"> • Wet op de kansspelen • Speelautomatenbesluit 2000 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening speelautomaten(hal) 2008 (Rb. 22-4-2008)
	Brandweer en rampenbestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • Brandweerwet 1995 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisatieverordening Brandweer (Rb. 13-12-1988) • Verordening brandweerrechten 2009 (Rb. 11-11-2008)
	Brandbeveiligings- vergunningen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Brandbeveiligingsverordening (Rb. 20-4-1993) • Verordening brandveiligheid en hulpverlening (Rb. 16-4-2002)
Vreemdelingenza- ken en integratie	Vreemdelingenzaken	<ul style="list-style-type: none"> • Vreemdelingenwet 	
	Integratie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet inburgering • Bevordering inburgering allochtone vrouwen niet G-31 (SISA) • Wet inburgering (SISA) • Besluit inburgering (SISA) • Regeling vrijwillige inburgering (SISA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Wet Inburgering gemeente Hellendoorn 2009 (Rb. 8-9-2009)

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		<ul style="list-style-type: none"> Regeling opvang asielzoekers (SISA) 	
Verkeer en Vervoer	Wegenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> Wegenwet Wegenverkeerswet 1994 Besluit administratieve bepalingen wegverkeer RVV 1990 	
		<ul style="list-style-type: none"> Wet personenvervoer 	
	Havenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> Binnenschepenwet Besluit administratieve bepalingen wegverkeer 	
		<ul style="list-style-type: none"> Taxiwet 	
Groen en milieubeheer	Groenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> Boswet Kaderwet LNV-subsidies 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening op het bewaren van houtopstand (kapverordening) (Rb. 19-5-2005)
	Afvalstoffenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening afvalstoffenheffing 2009 (Rb. 11-11-2008) Afvalstoffenverordening gemeente Hellendoorn 2005 (Rb. 24-2-2005)
	Rioolbeheer en reiniging	<ul style="list-style-type: none"> Gemeentewet Wet op de waterhuishouding Waterleidingwet 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening Rioolrecht 2009 (Rb. 11-11-2008; Rb. 16-12-2008)
	Milieubeheer	<ul style="list-style-type: none"> Wet belastingen op milieugrondslag Gemeentewet Wet stankemissie in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden 	<ul style="list-style-type: none"> Verordening aanwijzing voor verzuring gevoelige gebieden (Rb. 16-12-1997) Verordening milieuprijs (Rb. 10-12-2002) Verordening kleinschalige nevenactiviteiten (Rb. 27-4-2006)
	Deconstructiemateriaal	<ul style="list-style-type: none"> Deconstructiewet 	<ul style="list-style-type: none"> Deconstructieverordening (Rb. 10-10-1995)
Ruimtelijke ordening, wonen en economie	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> Wet ruimtelijke ordening Gemeentewet Algemene wet bestuursrecht Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 	<ul style="list-style-type: none"> Exploitatieverordening gemeente Hellendoorn 1998 (Rb. 27-1-1998; Rb. 25-6-2002) Bouwverordening gemeente Hellendoorn 2007-2 (Rb. 13-11-2007) Procedureverordening Planschade 2009 (Rb. 8-9-2009)
	Volkshuisvesting	<ul style="list-style-type: none"> Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> Bijdrageregeling voor de sociale woningbouw (Rb. 27-1-1998) Verordening VROM Starterslening (Rb. 24-4-2007)
	Intensivering	<ul style="list-style-type: none"> Wet Stedelijke Vernieuwing 	

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
	Stedelijke Vernieuwing	(SISA)	
	Wonen, economie en beheer gemeentelijke panden en accommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Leegstandswet • Woningwet • Huurprijzenwet woonruimte • Huisvestingswet • Huurwet • Huursubsidiewet • Besluit woninggebonden subsidies • Wet bevordering eigen woningbezit • Monumentenwet 1988 • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Monumentenverordening 2004 (Rb. 18-5-2004; Rb. 2-3-2006; Rb. 26-6-2007) • Subsidieverordening onderhoud gemeentelijke monumenten 2008 (Rb. 30-9-2008) • Verordening naamgeving en nummering adressen gemeente Hellendoorn (Rb. 1-2-2007)
	Economische aangelegenheden en arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene Erfpachtsvoorwaarden Registergoederen 1994 (Rb. 10-5-1994) • Regeling gronduitgifte (Rb. 5-2-2008) • Marktverordening gemeente Hellendoorn 2005 (Rb. 15-11-2005)
Zorg, Welzijn en Sport	Algemeen welzijn en sport	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Regeling stimulering aanpassing huisvesting brede scholen en aanpassing sportaccommodaties i.v.m. multifunctioneel gebruik (SISA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidieverordening cultuur, welzijn en zorg gemeente Hellendoorn (Rb. 18-12-2007; Rb. 16-12-2008) • 1/3-regeling wijk- en buurtaccommodaties gemeente Hellendoorn (Rb. 6-7-2006)
	Gehandicaptenzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening maatschappelijke ondersteuning 2008 (Rb. 23-6-2008)
	Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> • Wet kinderopvang • Tijdelijke referendumwet • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening kinderopvang gemeente Hellendoorn (Rb. 12-10-2004) • Verordening peuterspeelzalen gemeente Hellendoorn (Rb. 15-12-2005)
	Sport en recreatie	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Tijdelijke stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport 	<ul style="list-style-type: none"> • Sportsubsidieverordening (Rb. 23-6-2008) • 1/3 regeling sportaccommodaties (BLOS) • Tarievenbesluit 2008 (Rb. 13-11-2007) • Verordening op de verblijfsrecreatie (Rb. 18-12-2007)

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
		(SISA)	
Jeugd, onderwijs en cultuur	Verzorgen basis- en speciaal onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Wet op het primair onderwijs (SISA) • Wet op de expertisecentra • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet op de basiseducatie • GOA • OALT • Besluit vaststelling doelstelling en bekostiging Onderwijsachterstandenbeleid (SISA) • Regeling tijdelijke toekenning extra voorschoolse middelen (SISA) • Tijdelijke Regeling specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg (SISA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening regelende de subsidiëring van het geven van Godsdienstonderwijs en levensbeschouwelijk onderwijs (Rb. 27-1-1998) • Verordening leerlingenvervoer gemeente Hellendoorn 2003 (Rb. 24-6-2003; Rb. 21-12-2004) • Verordening bestuurlijk overleg lokaal onderwijsbeleid (Rb. 16-2-1999) • Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs (Rb. 16-12-1997) • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hellendoorn 2004 (Rb. 6-7-2004)
	Verzorgen voortgezet onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek • Wet Educatie Beroepsonderwijs Uitvoeringsbesluit (SISA) 	
	Cultuur en lokale media	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het specifiek cultuurbeleid 	
	Telecommunicatie	<ul style="list-style-type: none"> • Telecommunicatiewet • Mediawet • Belemmeringenwet privaatrecht • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening programmaraad CasTel Twente (Rb. 7-7-1998; Rb. 21-5-2002) • Algemene verordening ondergrondse infrastructuur gemeente Hellendoorn (Rb. 15-12-2005)

Programma's/ producten	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Volksgezondheid	Ambulance vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ambulancevervoer 	
	Ongediertebestrijding	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	
Werk en inkomen	Sociale inkomensvoorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Sociale Werkvoorziening (SISA) • Wet Werk en Bijstand (SISA) • Sociale en Fiscale wetgeving • Wet IOAW en Wet IOAZ (SISA) • Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen 2004 (SISA) 	
	Werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Werk en Bijstand • Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars • Wet Sociale Werkvoorziening 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening cliëntenparticipatie Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn 2004 (Rb. 21-9-2004) • Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn 2005 (Rb. 15-12-2005; Rb. 23-6-2008) • Reïntegratieverordening Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn 2005 (Rb. 15-12-2005) • Toeslagenverordening Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn 2005 (Rb. 15-12-2005; Rb. 23-6-2008) • Verordening cliëntenparticipatie WSW (Rb. 23-6-2008) • Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken WSW (Rb. 23-6-2008) • Verordening Langdurigheidstoelage Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn (Rb. 17-3-2009) • Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Hellendoorn 2009 (Rb. 2-6-2009)
	Schuldhelpverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het kredietbeheer • Gemeentewet • Invorderingswet 1990 • Tijdelijke subsidieregeling Schuldhelpverlening 2006 (SISA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwijtscheldingsbesluit gemeentelijke belastingen en heffingen (Rb. 12-11-1996)

Bijlage 2: Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor het boekjaar 2009. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren. In het kader van het bestuurlijk overleg en de rapportage kunnen de volgende contacten tussen de accountant en het bestuur en management als regel van toepassing zijn.

Overleg door accountant met	Aantal per jaar	Toelichting
Audit-committee	Vier keer per jaar (voor en na de controles)	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. Het Audit-committee is het aanspreekpunt voor de accountant voor de opdrachtformulering. Met het Audit-committee zal vier keer per jaar overleg worden gevoerd. Deze momenten zijn: voorafgaand aan de interim- en jaarrekeningcontrole om te komen tot een afstemming inzake de nadere invulling van de controle opdracht en aansluitend aan de interim- en jaarrekeningcontrole, waarbij de bevindingen van de eindejaarscontrole (op basis van het concept verslag van bevindingen) worden besproken in het Audit-committee. Het definitieve verslag van bevindingen wordt uitgebracht aan de raad. Eventuele tussentijdse belangrijke bijstellingen van de controle zullen tijdig worden teruggekoppeld naar het Audit-committee.
Algemeen directeur / (concern) controller	Twee keer per jaar (achteraf)	De algemeen directeur en (concern)controller zijn voor de accountant belangrijke gesprekspartners binnen de gemeentelijke organisatie. Bijeenkomsten: de bespreking van de bevindingen van interim-controle (op basis van de concept managementletter) en de eindejaarscontrole (op basis van het concept rapport van bevindingen).
Hoofd van het team Financiën en Control	Vier keer per jaar (voor en na de controles)	Het hoofd van het team Financiën en Control is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn vier natuurlijke momenten: het pre-audit gesprek voor de interim-controle en voor de jaarrekeningcontrole, de bespreking van de interim-controle en van de eindejaarscontrole. Daarnaast kan naar behoefte worden gekozen voor tussentijdse voortgangsgesprekken.
Clustermanagers/ teamhoofden	PM (naar gebleken behoefte)	Binnen de sectoren/ diensten zal, in het kader van onze controle, nader overleg van toepassing kunnen zijn met de clustermanagers/ teamhoofden en verantwoordelijken voor de relevante primaire processen.
Portefeuillehouder Financiën (namens het college van burgemeester en wethouders)	Twee keer (achteraf)	Bespreking bevindingen interim-controle en eindejaarscontrole. Overleg met eventueel ondersteuning van de concerncontroller en in voorkomende gevallen het hoofd van het team Financiën en Control.
College van burgemeester en wethouders en gemeenteraad	PM	Op verzoek zal de accountant verschijnen in de vergaderingen van college en gemeenteraad(scommissies).

Bijlage 3: Rapportage

De volgende standaard rapportagemomenten worden onderkend:

Rapportage	Tijdstip	Inhoud	Gericht aan
Verslag van bevindingen interim-controle (bestuursbrief)	Na afronding van de interim-controle.	Mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen evenals overige van belang zijnde onderwerpen. Voortgang groeiproces verbetering financieel beheer en planning & control.	Raad (hoofdlid- nen) en College
Verslag van bevindingen, uitkomsten jaarrekeningcontrole	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Centraal staat de vraag of de inrichting van het financieel beheer en van de financiële organisatie een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken. Daarnaast wordt gerapporteerd over de resterende fouten en/of onzekerheden in de jaarrekening en over verbeteringen op het gebied van verslaggeving. Hierbij wordt enerzijds rekening gehouden met de rapporteringstolerantie en anderzijds de relatie tussen de goedkeuringstolerantie ingevolge controleverordening en de feitelijke bevindingen.	Raad
Accountantsverklaring	Na afronding van de controle van de jaarrekening.	Het oordeel over de mate waarin de gemeenterekening een getrouw beeld geeft in overeenstemming met verslaggevingsvoorschriften en voldoet aan de eisen van rechtmatigheid.	Raad